

DE BLAUWE VLEUGELS

Jef Aerts & Martijn van der Linden (ill.)

Querido

(door Fien Cattrysse)

OVER DE MAKERS

Jef Aerts (Leuven, 1972) wilde als kind boer worden, als puber maakte hij muziek en wilde hij kunstenaar worden. Vandaag maakt hij nog altijd muziek, maar hij heeft ook een boeiende schrijverscarrière opgebouwd, die een verrassende wending heeft genomen: Aerts had al een dichtbundel, vier goed ontvangen romans en toneelwerk voor volwassenen op zijn palmares en had als dramaturg voor diverse theatergezelschappen gewerkt, toen hij besloot voor kinderen en jongeren te schrijven. Zijn eerste jeugdboek, *Het kleine paradijs*, werd lovend ontvangen. Toen hij kort daarna kort na elkaar *Vissen smelten* en *Groter dan een droom* publiceerde, viel hij telkens in de prijzen.

[Bron: *Het Boekenboek* / Mirjam Noorduijn en Veerle Vanden Bosch (Uitgeverij Leopold, 2016)]

<https://www.jefaerts.com/schrijver.html>

<http://jeugdliteratuur.org/auteurs/jef-aerts>

Martijn van der Linden (1979) wordt vaak door critici genoemd en geroemd als 'misschien wel de beste dierillustrator die Nederland kent'. Zijn werk verschijnt in meer dan twaalf landen en hij won verschillende prijzen, waaronder in 2016 de Woutertje Pieterse prijs voor het boek dat hij maakte met schrijver Edward van de Vendel: *Stem op de okapi*. Het boek *Tangramkat* werd in 2017 bekroond met een gouden penseel en een zilveren griffel en werd gekozen tot een van de bestverzorgde boeken van 2016.

Met zijn vrouw - kinderboekenschrijfster Maranke Rinck, maakt Martijn sinds 2004 prentenboeken zoals *Het prinsenkind*, *Ik voel een voet!*, *Memorykonijn*, *Tangramkat* en *Knikkeruil*. Martijn heeft een atelier aan zijn huis in Rotterdam, waar hij woont met Maranke en hun drie kinderen.

Martijn van der Linden streeft naar diversiteit in onderwerp, techniek, materiaal, kleur en stijl. Een mooi overzicht van het werk van Martijn van der Linden vind je zowel op zijn website als Instagram account terug:

[Bron: <http://www.martijnvanderlinden.nl/>]

<https://www.instagram.com/martijnvanderlindenillustrator/>

<http://jeugdliteratuur.org/auteurs/martijn-van-der-linden>

VOORAF

Het hoofdpersonage, Josh, heeft een sterke band met zijn broer, Jadran. Op p. 21 wordt voor het eerst beschreven hoe de twee broers een “adembrug” maken. Om helemaal in de sfeer te komen van het verhaal kan je samen met de juryleden even een “bodyscan” doen waarbij er aandacht gevestigd wordt op de ademhaling. Samen kan er een “adembrug” gemaakt worden, net zoals de broers Jadran en Josh dat doen.

Laat de juryleden rustig op de grond gaan liggen. Ze moeten hun ogen sluiten en zich concentreren op hun eigen ademhaling en jouw stem. Zorg dat de rug steun heeft en armen en benen lekker los kunnen hangen. “Ontspan je. Breng dan de aandacht naar je ademhaling. Leg je handen op je buik. Voel de beweging tot diep in je buik. Bij het inademen vul je je buik als een ballon, bij het uitademen laat je je buik weer los. Herhaal dat: adem in- en adem uit.”

Je kan vervolgens ook rustig de ledematen overlopen. Vertrek aan de tenen en ga zo helemaal tot aan de kruin. “Voel hoe je lichaam zwaar wordt. Voel hoe je lichaam ondersteund wordt door de vloer.”

“Luister rustig naar je eigen ademhaling maar hoor ook hoe jullie samen ademen.”

Deze oefening hoeft niet langer dan één minuut à 2 minuten te duren. Nadien kan je heerlijk ontspannen beginnen aan de bespreking van het verhaal ☺

1. VERHAAL

Er is een mooie boekentrailer gemaakt voor *De blauwe vleugels*, je kan die bekijken op het YouTube-kanaal van Jef Aerts: <https://bit.ly/2Z1xTTs>

Korte inhoud

(uit de boekentrailer)

“Mijn broer is een reus. Een onhandige en soms boze reus. Daarom moet ik op hem passen. Ik ben zijn beschermengel, zegt mama. Maar morgen verandert alles. Mijn broer mag niet thuis blijven wonen. Hij is te groot, te koppig, te sterk voor ons. Wij zijn broers. Broers horen bij elkaar. En dus moeten we wel vertrekken. Naar het zuiden. De kraanvogels achterna.”

Titel en cover

- Spreekt de cover aan? Waarom (niet)?
- Geeft de cover aan waarover het verhaal gaat?
- Welke verhaalelementen staan op de cover afgebeeld? (*de jonge kraanvogel/Spriet, Josh, Jadran met de blauwe vleugels van mama, flatgebouwen, een blauwe lucht*) Hebben ze voor het lezen op deze details gelet?
- Wat vinden de juryleden van de titel? Prikkelde de titel hen om het boek te lezen? Past de titel bij het boek? Waar in het boek vinden de juryleden een verwijzing naar de titel terug? (*zie bijlage – citaten*)
- Kunnen ze een andere titel voor het boek bedenken?
- Het boek is opgedragen aan “alle reuzen, groot of klein”. Wat bedoelt de auteur hiermee? Wat is de link met het verhaal?

Personages

Overzicht personages

Besprek kort de personages. Je kan ook enkele citaten uit het boek voorlezen (*zie bijlage*)

- Over wie gaat het citaat?
- Wat typeert dit personage?

- **Jadran/Reus:** In het nawoord beschrijft Jef Aerts hoe zijn vroegere buurjongen, Karel, hem inspireerde om een verhaal over Jadran te schrijven.
- **Josh (ik-figuur):** jongste broer maar moet vaak voor zijn oudere broer, Jadran, zorgen. Hij heeft hun vader niet echt gekend.
- **Mama/Margot:** Zong vroeger in musicals, samen met de vader van Jadran en Josh. Ze spreekt nooit over papa.
- **Murad:** De vriend van mama.
- **Yasmin:** Murads dochter. Ze is samen met haar vader bij Margot, Jadran en Josh in hun kleine flat ingetrokken en vormen nu een nieuw samengesteld gezin, wat soms tot wat wrevel leidt tussen de tieners. Uiteindelijk blijkt dat Yasmin Jadran en Josh graag heeft. Yasmin kan haar oude smartphone via de computer opsporen, zodat ze de route van Josh en Jadran kan volgen. Ze zegt niets tegen mama maar houdt wel Mika, de begeleidster van Jadran, op de hoogte.
- **Spriet**
Wat hebben de juryleden allemaal geleerd over kraanvogels? (*zie bijlage – citaten*)
- **Mika:**
begeleidster die in De Ruimte werkt. Ze heeft een tattoo van een wolf. Jadran vertrouwt haar en wil met haar trouwen. Mika achtervolgt met haar rode Volvo Josh en Jadran nadat ze naar het Zuiden willen reizen met Spriet op haar tractor.

Vragen over personages

- Wat vinden de juryleden van de band tussen Josh en Jadran?
- Hoe is de relatie met Yasmin?
- Yasmin houdt Mika op de hoogte. Helpt ze Jadran en Josh? (Josh denk dat Yasmin hen verraadt en gooit vervolgens de gsm weg.)
- Wat vinden de juryleden van het einde?
- Zal Jadran volgens de juryleden thuis kunnen blijven wonen? Kunnen de broers voor altijd samen blijven?
- Welke invloed hebben Josh en Jadran op elkaar?

Overige personages

- **Mevrouw Rafaela en haar tweeling:** Buurvrouw met een tweeling kleuters. Mevrouw Rafaela werkt in de apotheek.
- **Dokter Mbasa:** Arts die Josh behandelt na zijn val van het platform.
- **Papa/Max:** Het is niet helemaal duidelijk waar Josh en Jadran hun vader vandaan komt. Hij heeft hun moeder verlaten op het moment dat zij niet met hem mee wou op tournee door Rusland. *Jadran is een slavische naam die hetzelfde betekent als Adriaan.*

Illustraties

- De illustraties worden besproken door de (meeste) recensenten (*zie 2. VERWERKING – recensies – over de illustraties*). Zijn de juryleden het eens met de recensenten?
 - o Eén recensent vernoemt de illustraties niet, is dit terecht?
 - o Zijn de illustraties een meerwaarde voor het verhaal?
- Wat vinden de juryleden van de illustraties?
- Sluiten de illustraties aan bij de sfeer van het verhaal? Waarom (niet)? (*bijvoorbeeld: blauw is het overheersend kleur in de illustraties – wat perfect aansluit bij de titel 'De blauwe vleugels; de illustraties zijn realistisch.*)
- Hebben de juryleden een favoriete illustratie?

2. VERWERKING

Verhaal

(je kan hier terugkoppelen naar de recensies)

- Is het verhaal voorspelbaar of juist helemaal niet?
- Is het verhaal geloofwaardig? (*Vinden de juryleden het geloofwaardig dat de broers op die manier samen weglopen?*)

Thema's

familie, vriendschap, vriendschap (en het verlangen naar een warm nest)

- Jadran/Reus moet naar een instelling. Gaan de juryleden hiermee akkoord? Is dit nodig volgens wat ze gelezen hebben in het verhaal?
- Josh is de jongste broer maar moet toch steeds voor zijn oudere broer zorgen, wat vinden de juryleden hiervan? Gaan zij hiermee akkoord?
- De twee broers lopen (samen met Spriet) weg omdat ze niet gescheiden worden. Wat vinden de juryleden hiervan? Begrijpen ze waarom Jadran en Josh dit doen? Wat zouden de juryleden zelf doen?

Kraanvogels

- Wat herinneren de juryleden zich nog na het lezen van het verhaal over kraanvogels/Spriet? (*zie bijlage*)

Materiaal

- Groot (wit/klad) blad papier
- Balpennen/stiften/potloden

Welke geluiden maken kraanvogels? Laat de juryleden hun beste kraanvogel-imitaties demonstreren!

(p. 9) "*Krrroe krrroe krrroe!*"

(p. 11) "*Kaa kroe-ie! Kaa kroe-ie!*" (kraanvogelalarm)

(p. 14) "*le ie leuw!*"

(p. 16) "*Trrrrrie!* Deed de kraanvogel alsof hij een fluitje van de scheidsrechter had ingeslikt. *Tri ri ri rie!*"

(p. 94) "*le! leuw!* Dat was vast kraanvogeltaal voor 'Stop! Stop!'"

Vijf centrale elementen

Vijf elementen keren steeds terug in het verhaal: vogels, engelen, blauw, reuzen en ademen. (*zie bijlage*)

- Is dit de juryleden opgevallen?
- Kunnen ze voorbeelden geven?

Ganzen/"kraanvogel"bord

Je kan er voor kiezen om aan elk vakje waarop de juryleden terecht komen een vraag over het boek (cover/titel/personages/verhaal) te stellen.

Materiaal

- 2 dobbelstenen
- 4 pionnen
- "Kraanvogelbord"/ganzenbord (*zie bijlage*)

Recensies

- Met welke uitspraken zijn de juryleden het (on)eens en waarom?

Over het verhaal:

- o “Jef Aerts biedt de lezer diverse mogelijkheden om van het verhaal te genieten. De filmisch beschreven, hachelijke trektocht naar het zuiden nodigt omwille van het spanningselement uit tot doorlezen. Maar daarnaast weet hij ook de relaties tussen de personages scherp te stellen en geeft hij gevoelens als schuld, loslaten, zorgen en het zoeken naar geborgenheid, betekenis.”
[Bron: <https://www.pluizer.be/kinderboeken-jeugdboeken/de-blaauwe-vleugels/>]
- o “De liefde spat van de pagina’s in *De blauwe vleugels* maar het wordt niet pathetisch of te sentimenteel. De symboliek (de kraanvogels, der blauwe engel) ligt er soms wat dik bovenop maar dat stoort niet. De krachtige band tussen beide broers, de bezorgdheid van de moeder maar ook van de hulpverleners; het is invoelend en op de juiste toon weergegeven en pakt hartverscheurend prachtig uit.”
[Bron: <https://www.jaapleest.nl/blauwe-vleugels/>]
- o “De avontuurlijke reis per tractor bevat de nodige luchtige en spannende elementen waardoor de lezer ook moeiteloos meegenomen wordt in het onderliggende verhaal. Dat verhaal is wat mij betreft ook het sterkst uitgewerkt, want de roadtrip bevat wel een paar weinig geloofwaardige ontwikkelingen. Jammer vind ik ook dat Aerts het verhaal al te duidelijk wil afsluiten. Een en ander moet plots worden uitgelegd, waar de lezer zich in de loop van het verhaal toch aan een suggestieve schrijfrant geïmponeerd had.”
[Bron: <http://mappalibri.be/?navigatieid=61&recensieid=7770>]
- o “*De blauwe vleugels* is een spannend verhaal dat de lezer op twee sporen zet: enerzijds is de band tussen de twee broers zo sterk dat het wreed lijkt om hen te scheiden, anderzijds is het gedrag van Jadran zo extreem dat Josh voortdurend offers moet brengen voor zijn broer. Tijdens hun avontuur lijdt hij zoveel pijn dat je hoopt dat ze zo snel mogelijk gevonden worden.”
[Bron: https://www.standaard.be/cnt/dmf20181129_03998630]

Over de illustraties:

- o “Boven elk deel neemt een kleine illustratie van een blauwe kraanvogel de lezer mee in de richting van het vervolg. Dat doen ook de prachtige blauw getinte illustraties die op aansluitende bladzijden de opeenvolgende hoofdstukken verbinden. Ze geven realistisch en sfeervol de inhoud van wat komen gaat weer en dragen quasi onopvallend bij aan de sfeer van het verhaal.”
[Bron: <https://www.pluizer.be/kinderboeken-jeugdboeken/de-blaauwe-vleugels/>]
- o “De illustraties van Martijn van der Linden, aan het begin van ieder nieuw hoofdstuk, zijn de kers op de taart.”
[Bron: <https://www.jaapleest.nl/blauwe-vleugels/>]
- o “Martijn van der Linden maakt het boek af met fantasievolle illustraties die vooral de vogel mooi in beeld brengen en de verbeelding nog verder prikkelen.”
[Bron: https://www.standaard.be/cnt/dmf20181129_03998630]

LEESSUGGESTIES

- *Alaska* / Anna Woltz (Querido, 2016)
- *Kulanjango: mijn vogelvriend* / Gill Lewis (Lemniscaat, 2011)
- *Alles is Leander* / Kristien Dieltiens en Marja Meijer (ill.) (Clavis, 2006)

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren.

Ga naar www.kjv.be, klik op ‘Welke boeken moet ik lezen’ en dan op de groep en het boek in kwestie.